

**Управління освіти і науки Сумської міської ради
Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 25
«Білосніжка»**

К О Н С У Л Ь Т А Ц І Я
**«Перші кроки до мистецтва, або як
організувати художню діяльність дітей»**

Ще з раннього віку педагоги мають розвивати у дітей сприймання образотворчого мистецтва й організовувати різні види художньої діяльності.

Поширена думка, що в ранньому віці про образотворчу діяльність не йдеться, оскільки малюки до трьох років ще не можуть створювати художні образи. Вони ще не набули елементарних образотворчих умінь. І все ж фахівці говорять, що не можна втрачати цей віковий період для розвитку дитини в різних видах образотворчої діяльності. Як же правильно діяти дорослим?

У ранньому віці діти ще не можуть зображувати — здійснити задум роботи, дібрати художні матеріали, уявити послідовність виконання та створити художній образ. Цей період науковці називають дозображувальним, і він має певні особливості.

У 2—3 роки діти вже цікавляться художніми інструментами та матеріалами. Але процес малювання їх цікавить більше, ніж результат. Тому вони покривають аркуші численними лініями, штрихами й каракулями. І що дуже важливо, у багаторазових повторях руху руки з олівцем чи пензлем у дитини **розвивається руховий ритм**. Дитина вже може назвати свій **малюнок**, однак образи ситуативні та нестійкі, тому назви можуть одразу змінюватися. До того ж вона ще не може повторити ті образи, які щойно зобразила. У кінці третього року життя в малюнках дітей починають з'являтися замкнені в коло лінії. Це засвідчує перехід дитини на наступний рівень у розвитку її зображувальних умінь.

Щоб сприяти розвитку образотворчої діяльності дітей дошкільного віку, сфокусуйте увагу на таких **напрямах роботи**:

- розглядайте з дітьми картини живопису, ілюстрації, коротко розповідайте про їхній зміст;
- формуйте елементарні художньо-технічні вміння — правильно тримати олівець, пензлик тощо;
- ознайомлюйте з різними зображувальними засобами й техніками — малювання пальчиками й долоньками, ватними паличками тощо;
- заохочуйте до вільної художньої діяльності;
- стимулюйте дитину коментувати процес малювання чи ліплення — розповідати, що чи кого вона малює, що робить цей персонаж.

Підтримайте дитину в її художніх проявах, похваліть її, зазначте, як добре вона попрацювала, й віддайте належне її художнім роботам.

Для художнього розвитку дитини дошкільного віку вкрай важливим є сприймання художніх творів. Щоб воно принесло максимальну користь, зважайте: що, де, коли та як демонструвати дітям. Оберіть картини живопису й ілюстрації до книг. За тематикою вони мають бути на близькі та зрозумілі дітям теми — іграшки, сім'я, тварини, дім тощо. Картини мають зацікавлювати дітей, стимулювати їх розглядати та показувати персонажів і деталі, а згодом — брати участь в обговоренні. Тому найліпше дібрати тематичні картини з одним-двома персонажами та їхньою дією — наприклад, дівчинка пестить тваринку, хлопчик запускає на воду кораблик, зайчик втікає від лисички.

Картини, які ви пропонуєте для сприймання групі дітей, мають бути не менше розміру А3, для однієї дитини — А4; містити одного центрального персонажа й кількох другорядних. Також на картині не має бути великої кількості дрібних деталей. Розташовуйте дітей так, щоб їм було зручно сприймати художній твір. Наприклад, запропонуйте дітям:

- сісти на килимок чи за стіл, щоб розглянути ілюстрації в індивідуальних альбомах;
- розміститися на стільчиках, розставлених півколом, та розглянути зображення, спроектоване на великий екран;
- стати навколо репродукції, якщо вона розміщена на мольберті.

Розглядайте разом із дітьми художні твори в першій половині дня, при гарному освітленні. Тривалість такої діяльності — 5—7 хв. Оберіть один із методів роботи з картинами. Розкажіть стисло оповідку, казку чи історію з шести-восьми речень; показуйте й розглядайте на картині частину зображення чи окремого персонажа; влаштуйте гру за мотивами картини. Дотримуйтеся саме такої послідовності.

Навчайте дітей відтворювати образи навколишнього світу в різних видах художньо-продуктивної діяльності — малюванні, ліпленні та аплікації. Пропонуйте дітям художні техніки, що відповідають їхнім віковим можливостям. Нові прийоми вводьте та ускладнюйте поступово. Не намагайтеся охопити все одразу, формуйте одне технічне вміння за раз.

Особливу увагу приділяйте підготовці паперу. Для експериментування та ігор, під час яких дитина апробує художні матеріали, пропонуйте їй чисті білі чи кольорові аркуші розміру А4 чи А3.

Щоб дитина створила художній образ, заздалегідь підготуйте основу для такої роботи. В групах раннього та молодшого дошкільного віку намалюйте чи наклейте на аркуші частину зображення. Наприклад, намалюйте ляльку у платтячку, яке діти оздоблюватимуть плямками-«горошинками», або наклейте зображення зайчика, сліди якого малюватимуть діти. Такі основи потрібні, щоб дитина вчилася сприймати й бачити образ на картинах, малюнках і власних зображеннях, а також розуміла, що чи кого вона малює. Щоб поліпшити підготовку до занять поряд із власними розробками використовуйте вже готові альбоми з частинами зображення. Часто на таких сторінках-основах пунктиром позначені місця для плям, але це лише орієнтир, дитина може ставити плямки там, де захоче.

У дошкільному віці рекомендовано образотворчу діяльність інтегрувати з іншими видами — ігровою, комунікативною тощо. Це дає змогу використовувати весь простір групи, щоб розмістити художні твори та використовувати їх під час організації різних видів діяльності дітей. Але для групової активності, індивідуальної роботи дітей чи вільного малювання створіть окремі зони — за столом, біля магнітної дошки, на килимку тощо.

У просторі групи практикуйте різні варіанти розміщення дитячих робіт. Це дасть змогу повернути увагу дітей до результатів їхньої художньої діяльності.

Склейте дитячі роботи у стрічку, щоб утворилося незвичайне «квіткове поле» чи «довга дорога». Або вклейте дитячі роботи до теми «Сніжинка» на місця шибок у «вікно», намальоване на ватмані — отримаєте «зимові візерунки на вікні».

Організуйте образотворчу діяльність у різних формах: загальногруповій; підгруповій — чотири-вісім дітей; індивідуальній — одна-три дитини.

Індивідуально відпрацьовуйте окремі елементарні художньо-технічні вміння та навички, які діти потім застосовуватимуть під час зображувальної діяльності у групі. Така форма дасть змогу ефективніше навчати дитину правильно тримати пензлик, олівець, штамп чи інші зображувальні інструменти та діяти з ними. Навчати дитину тої чи тої художньої техніки також ліпше індивідуально. Відтак діти застосовуватимуть ці вміння у

груповій взаємодії, коли створюватимуть тематичні роботи з різних художніх матеріалів.

Під час загальногрупової форми роботи пропонуйте дітям розглядати картини й ілюстрації; організуйте ігри художнього змісту, ігри на розвиток сприймання кольорів, форм тощо.

Заохочуйте дітей до вільної художньої діяльності. Тут доцільною буде підгрупова форма організації дітей. Запропонуйте альтернативу традиційним розмальовкам. Розмістіть на трьох столиках різні пластичні матеріали: тісто трьох-чотирьох кольорів, пластилін і масу для ліплення. Варто об'єднати дітей у підгрупи та спонукати поліпити цими матеріалами. Підходьте до кожного столу й за потреби показуйте дітям прийоми роботи з тим чи тим матеріалом. Зазвичай малюкам цікаво спробувати те, що робить вихователь, тож вони перейматимуть прийоми та вигадуватимуть свої.

Щоб урізноманітнити прийоми роботи, поруч із тістом чи пластиліном покладіть невеличкі предмети. За допомогою них діти можуть залишати «сліди» на поверхні тіста. Або ховати й відшукувати їх у великому шматку тіста.

Вже з раннього дитинства важливо виховувати в дітей естетичне ставлення до навколишнього, вміння бачити й відчувати прекрасне, розвивати художній смак і творчі здібності. Психологи довели, що художня діяльність не лише сприяє розвитку в дитини уяви, образного мислення та допомагає розкрити природні таланти, а й дає змогу вдосконалювати дрібну моторику рук і позитивно впливає на розвиток мовлення. Отже, образотворча діяльність є важливим засобом всебічного розвитку дітей. Тож допоможіть дитині зробити перші кроки на шляху розвитку її образотворення.